

EVET DEYİN

ÜÇ AYLIK UNICEF TÜRKİYE BÜLTENİ

KIŞ 2005

ÇOCUKLARIN SESİ

Her çocuk için
Sağlık, Eğitim, Eşitlik, Koruma
İNSANLIĞIN GELİŞMESİ

unicef

Demet Kurtbaş: “Çocuk hakları’ deyince çocuğunda bir birey olduğu geliyor aklıma.”

YOKSULLUK, ÇATIŞMA VE HIV/AIDS

UNICEF’in yıllık, Dünya Çocuklarının Durumu 2005 raporunun, Aralık ayında Londra’daki açılışında, Genel Direktör Carol Bellamy şöyle dedi: “Yoksulluk kendiliğinden ortaya çıkmıyor. Dünya çocuklarının yarısı aç ve sağlıksız büyürken, okullar hedef durumdayken ve bir köyün tamamı AIDS tarafından yok edilirken biz çocuklara verdiğimiz sözleri tutamamış oluyoruz.”

Bellamy bu yılki raporun, yoksulluk, silahlı çatışmalar ve HIV/AIDS gibi küresel sorunların *Çocukluk Tehdit Altında* başlığında yoğunlaştığını vurguladı. Rapor son on yıldır çocuk haklarındaki olumlu gelişmelerin çocuk ölümlerinde azalma, ilköğretime kayıt oranlarının artması ve kimsesiz çocuk sayısının azalması gibi bazı temel tehditlerde azalmalara yol açtığını göstermektedir.

Raporun Ankara’daki tanıtımında, Sayın Emine Erdoğan, çocukların dünyanın her yerinde barış ve güven içerisinde olmalarını yürekten destekleyen bir konuşma yaparak şöyle dedi: “Raporu okudum ve derin bir üzüntü duydum. Bir milyar çocuğun ölüm tehdidi altında olduğu açıklandı. Birşeyler yapmalıyız. Eğitimden başlayabiliriz, özellikle kız çocuklarının eğitimi çok önemlidir. Dünyanın bütün çocukları bizim çocuklarımızdır.”

Birçok çocuk *Çocukluk Şiddet Tehdidi Altında* konusuna değinmiştir. Çanser Karadaş, 16, şuna dikkat çekmiştir: “şiddet inandırma, uzlaşma yerine kaba güç kullanma sertlik anlamına gelmektedir”. Zeynep Koç, 17, “çocukları sokaktan uzak tutabilmek için eğitimin anne ve babadan başlamak sureti ile verilmesi gerekiyor” dedi. Ramazan Etyemez, 17, “son zamanlarda sokakta yaşanan şiddet ön plana çıkmasına karşın aile içi şiddet daha yaygın olan ve gözardı edilmemesi gereken bir konu” olduğuna dikkat çekti. Cansu Aydın, 16, “kiminin evinde bilgisayar var, kiminin evinde belki yiyecek ekmeği bile yok” dedi.

Bakınız www.unicef.org/turkey

ÇOCUKLARDAN, ÇOCUKLAR İÇİN

Her yıl, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin kabulü yıl dönümünde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Ulusal Çocuk Forumu’nu Türkiye UNICEF’in desteği ile gerçekleştirmektedir.

Bu yıl Kasım ayında beşincisi gerçekleştirilen Ulusal Çocuk Forumu’nda Türkiye’nin 81 ilinden gelen delegeler *Çocukların Karşılaştıkları Şiddeti* tartıştılar ve çocuk hakları eğitici eğitimi aldılar.

Demet Kurtbaş, 19, Kars, 2000 yılında yapılan ilk Forum’dan itibaren her foruma katılmıştır. Bu defa, Beşinci Çocuk Forumu’na misafir konuşmacı olarak katılmış ve şöyle demiştir:

“Çocuk haklarıyla büyüdüm diyebilirim. Bu konu konuşulunca çocuğunda bir birey olduğu geliyor aklıma. Onunda kendi fikirleri olduğu ve dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

“Buraya gelen çocuklarla illerine dönünce iletişim fazla sağlanamıyor. SHÇEK ve UNICEF bize bu konuda yardımcı olabilirler.

“Bu foruma katılan delegelerle aktif bağlantı kurulmasını iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum. Çocuklar forum sonrasında buradan öğrendikleriyle daha verimli olacaklardır. Eğer aktif bağlantı sağlayabilirlerse birbirleriyle tecrübelerini ve yaptıklarını paylaşabileceklerdir.”

Dünya Çocuklarının Durumu 2005: “Her gün milyonlarca çocuğun hakları yadsınıyor.”

Forumda yaptıkları çalışmalar süresince delegelerle konuşup, her birine üç temel soru yönelttik:

- Çocuk hakları deyince ne anlıyorsunuz?
- Çocuk olarak günlük hayatta karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
- Çocuklar için dünyada en çok neyi değiştirmek istersiniz?

İlköğretime giden bir çocuk şöyle dedi: "Ben ülkedeki eğitim sistemini eleştireceğim ama bizden daha kötü durumda olanlar var. Mesela Irak'taki çocuklar, onların çocuk hakları yok. Onlar şu anda savaşın içinde — bombaların içinde. Çocuk hakları Irak'taki ve bizim tadmadığımız birşey."

Bir diğeri şöyle diyerek bize bu Kış sayısının başlığını verdi: "Özgürlük, sevgi, anlayış, hoşgörü, barınma gibi konular çocuk haklarını aklımıza getiriyor. Çocuk hakları çok önemlidir çünkü *çocuklar çok önemlidir*. böylece ülkemiz için iyi ya da kötü olarak yetişirler — Lütfen *çocukların söylediklerini dinleyin*."

Evet Deyin'in bu sayısını delegelerin cevaplarına ayırdık — onların diğer çocuklar için kaygıları veya yetişkinlerin onlara yönelik davranışlarını eleştirileri şaşırtıcıydı — fakat aynı zamanda düşündürücü.

Sonraki sayfalarda daha fazlasını okuyunuz

Görece yakın zamanlara kadar çocuklar insan hakları alanında sessiz çoğunluk durumundaydılar: her yerde görülüyorlardı, ama sesleri işitilmiyordu. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin (ÇHS) dünyadaki hemen hemen bütün ülkeler tarafından onaylanması son on yıl içinde bu durumu değiştirdi ve çocuk haklarını dünyanın gündemine yerleştirdi. ÇHS'yi onaylayan ülkeler, çocukların haklarını güvence altına alacak bütün yasal ve idari önlemleri alma yükümlülüğünü taşımaktadır. Çocukların temel yaşama, özgürlük, eğitim, sağlık hizmetleri ve kendilerini etkileyen kararlara katılma haklarını koruyarak, tüm dünyada çocukları tehdit eden istismar, sömürü ve ihmal döngüsüne son verebiliriz.

Gelgelelim çocuklar, en iyi durumda bile, bizlerin çocukların görüşlerine kulak

asmama alışkanlıklarımıza her gün katlanmaktadır. Daha da şanssız çocuklar ise, savaş ve insan ticareti gibi olayların ya da HIV/AIDS gibi dertlerin yol açtığı acılara katlanmak zorundadır. Aile içi şiddet, sanayileşmiş ülkelerin varlıklı evlerinden az gelişmiş ülkelerin yoksul ailelerine kadar dört bir yanda hüküm sürmektedir.

Çocuklara yönelik bu haksızlıkların getirdiği olumsuzluklar ve tehditler, salt çocukların çektikleriyle de kalmaz; bunlar aynı zamanda toplumun uzun dönemli gelişimi üzerinde sinsice, ama derinlere nüfuz edici etkiler yaratır. Genç kuşaklar erişkinlik dönemine ulaştıkça, modası geçmiş aynı yetişkin davranış kalıplarını bu kez kendilerinden daha genç kuşaklara sergilemektedir. UNICEF'in *Çocukluk Tehdit Altında* başlığını taşıyan son Dünya Çocuklarının Durumu 2005 raporunda şu noktaya işaret edilmektedir: "şiddet ve istismara karşı korunarak büyüyen bir çocuğun, fiziksel ve zihinsel olarak sağlıklı bir gelişim gösterme, kendine güven ve saygı duyma şansı daha fazla, başkalarını istismar etme ya da sömürme olasılığı ise çok daha düşüktür."

Bir toplumun ÇHS'yi etkili bir biçimde hayata geçirmesinin en önemli ölçütleri arasında; çocukların kendi haklarını ne kadar bildikleri ve bu haklara ne kadar saygı duyulduğuna ait görüşleri yer almaktadır. Bu yıl gerçekleştirilen Beşinci Ulusal Çocuk Forumu'nda *Çocukların Karşılaştıkları Şiddet* tartışılırken bizler de onların fikirlerini öğrenme şansına sahip olduk.

Umuyoruz ki, çocukların bu konudaki görüşlerini sizler de bizler kadar esinlendirici ve uyarıcı bulursunuz. Evet Deyin'in bu sayısı çocukların görüşlerine ayrılmıştır.

Edmond McLoughney
UNICEF Representative, Turkey

Not: Okurlarımızın bültene ilişkin görüşlerini çok merak ediyoruz. Görüş ve önerilerinizi iletmek için bizimle temasa geçebilirsiniz.

Ceylan Çoban: "eğitimsiz toplum 'katılım hakkını' nasıl bilecek?"

Ceylan Çoban, 11, Şanlıurfa

Çocuklar için en önemli hak eğitim hakkıdır. Sonra diğer haklar gelir. Ama sadece okulda eğitim değil. Ailede eğitim ve toplumda eğitim de çok önemlidir. Yani hepsi birbirini tamamlar. Eğitim hakkı tanınınca zaten diğer haklarımız kendiliğinden anlaşılabilir olur. Örneğin eğitimsiz toplum "katılım hakkını" nasıl bilecek?

Hüseyin Altun, 11, Van

Bence, en önde belirlenen çocukların sağlıklı bir yaşam hakkı sonra eğitim hakları var. Çocukların ve ailelerinin bilinçlendirilmesini isterim. Cahil kalmamaları lazım mesela köylerde çocuklarını okula göndermiyorlar, çocuklarını hasta olduklarında iyileşir diye bırakıyorlar doktora götürmüyorlar. Bunlar için eğitim sistemi oluşturulmalı ve aileler bundan yararlanmalıdır.

Bizim haklarımız sınırlı yani birinin hakkının bittiği yerde başkasının hakkı başlar. Burada eğitim ve yaşama yani çocuk haklarının önemini öğrendik. Bazı kurumlara başvurabileceğimizi öğrendim.

Ahmet Şimşek, 15, Kırıkkale

Çocuk hakları bana — çocukların zor durumda kaldıklarında kullanabilecekleri yerleşmiş bir grup kuralları düşündürüyor ve bunların hepsi çocuklar için gereklidir.

Adem Çavuşoğlu, 16, Manisa

Çocukların önemli olduğunu düşünüyorum. Herşeyden önce sağlıklı yaşama hakları daha sonra; temel olarak katılım, eğitim, gelişim hakları var biz çocukların. Her çocuğun korunma ve eğitimle ilgili daha iyi ortama kavuşmaları için şartları değiştirmek isterdim. Bu foruma katılarak bir şeyleri değiştirebileceğimize ve çocukların önemsenebileceğine inancım arttı. Dinleme ve sorun çözme becerilerini edindiğimiz için hayata geniş bir açıyla bakmayı öğreniyoruz. Katılan her çocuk başka çocukları eğiterek onların da bu konuda bilgilendirilmelerini sağlayacaktır.

Rifat Cankat, 15, İstanbul

Yaşamak için bir takım haklara ihtiyacımız var — bu haklar olmadan varlığımızı sürdürmemiz çok zor. Bu yüzden onları savunmamız gerektiğini düşünüyorum. En önemlisi yaşama ve eğitim haklarımız. Bunlar olmadan doğru bir insan olmamız mümkün değil.

Sokakta yaşayan ve çalışan çok çocuk var. Bunların karşılaştıkları sorunlar var. Bu çocukların korunması onlara ve ailelerine eğitim verilmesi lazım.

Çocukların yaşamlarını tehdit eden savaş, eğitimsizlik, yoksulluk, sağlık sorunları, büyük şehirlerde yaşama zorlukları, trafik gibi unsurlarla mücadele etmek gerekir.

Rifat Cankat: "Yaşamak için bir takım haklara ihtiyacımız var — bu haklar olmadan varlığımızı sürdürmemiz çok zor."

Forumda katılım hakkı, gelişim, eğitim, sağlıklı bir yaşam, gelecek hakkı bunların hepsinin çocuklar için gerekli olduğunu gördük. Doğu Anadolu bölgesinde eğitim hakkının fazla ön planda olmadığını özellikle kız çocukların okutulmadığını biliyoruz. Bu yüzden çocukların eğitim haklarına öncelik verilmelidir: herkes okula gitmek ve eğitim almak zorundadır. Türkiye'miz için, geleceğimiz için, herkesin katkı sağlamaya hakkı vardır.

Günlük hayatta küçük olduğumuz için kişiler duygularımızı rencide ediyorlar aşağılayan kelimeler kullanıyorlar hatta şiddet bile uyguluyorlar. Çocuk hakları çocuklar için bu gibi durumlarda ve aile içinde yardımcı olacaktır — ve çocukları bilinçlendirmemiz gerekmektedir. Şiddete maruz kaldığımızda ne yapılacağını öğrendim. Böyle bir durumda önce ben konuşuyorum bunu yapan kişiyle. Neden böyle yaptığını yapmasa daha iyi olacağını konuşarak halledebileceğimizi söylüyorum. Daha da öfkeliyse devam ediyorsa sivil toplum örgütlerine başvurabilirim, SHÇEK var, UNICEF var — polisler emniyet müdürlükleri var ya da çevremdeki en yakın büyük insanlardan yardım isterim.

Nurcan Beytaş, Kocaeli

Çocukların, çocukluklarını her anlamda rahatça yaşaması çocuk haklarını aklıma getiriyor.

Bir çocuk kendini ifade edemiyorsa, anlatmak istediklerini söyleyemiyorsa o çocuk zaten çocukluğunu yaşayamıyor demektir.

Hiç bir çocuğun çalıştırılmaması gerekir. Çocuklar sokaklarda mendil satmamalı, araba camı temizlememeli, boyacılık yaptırılmamalı, sokaklarda dilendirilmemeli. Bence en önemli çocuk hakkı yaşama hakkıdır. Bunlara zorlanan çocuklar zaten yaşayamıyor demektir. Çünkü hayatlarını okula gidip eğitim görecekleri zamanlarda sokaklarda geçirmektedirler.

Ben şunu görmek isterdim Türkiye'de şu kadar çocuk artık sokaklarda çalışmıyor veya şu kadar kız çocuğu okula başladı gibi bilgileri görmek isterdim dergilerde, web sitesinde.

Murat Doğru, 15, Karabük

Çocukların eğitim, gelişim, yaşama gibi haklarının korunması gerekir. Eğer bu haklar yeterince tanınır ve saygı duyulursa çocuklar kendilerini koruyabileceklerdir.

Okula gitmeyen çocukların tümünün okula gittiklerini görmeyi isterdim.

Ergün Alkaş, 14, Muş

En önemli şey ailede başlar. Çocuk haklarının önce ailelere öğretilmesi gerekir. Çünkü büyürken hayat, gelişim ve korunma hakkında herşeyi ailede öğreniyoruz.

Nurcan Beytaş: "Bir çocuk kendini ifade edemiyorsa, anlatmak istediklerini söyleyemiyorsa o çocuk zaten çocukluğunu yaşayamıyor demektir."

Murat Doğru: "Okula gitmeyen çocukların tümünün okula gittiklerini görmeyi isterdim."

GELİŞİM

Buse Sarışen: "Herkesin eğitim ve öğrenim görmesi için çalışmalıyız."

Buse Sarışen, 12, Çanakkale

Bizim yaşama, korunma, eğitim, katılım, sağlıklı gelişme haklarını bilmemiz çocukları önemsememiz gerekir. Herkesin eğitim ve öğrenim görmesi için çalışmalıyız.

Sevinç Kaya, 16, Karaman

Çocuk haklarının başında eğitim gelir. Bir de çocukların korunma hakları var. Örneğin ailede şiddet gören çocukların şiddet görmemesini isterdim. Ben yurttan kalıyorum oraya gelen arkadaşlarımızın bazıları şiddet gördükleri için geliyorlar benim ailemde böyle birşey yok ama böyle bir durumda psikolojik sorunlar ortaya çıkabiliyor.

Atila Doğan, 11, Bitlis

Çocuk hakları bana şunu anlatıyor: evet çocukların da hakları var — eğitim, güvenlik, korunma, sağlık hakları — eğitimle güvenli bir gelecek elde edebilirler. Bu forumdan öğrendiklerimizle illerimize gidip biz de başkalarına bu hakları öğretebiliriz.

Cihat Bayat, 16, Iğdır

İnsanlar çocuklara önem vermeli bir iş yapıldığında onların fikirleri alınmalı düşünceleri sorulmalıdır bence. Çocukları sokaklarda çalıştırıyorlar ve kazandıkları paraları alıyorlar ellerinden. Bunun için iyi bir dünya için dünyayı değiştirmek isterdim.

Süleyman Peraçi: "Bizim için en önemli şey çocukların eğitimidir."

Ailelerin nasıl çocuklarını korumaları ve yetiştirmeleri konusunda eğitilmelerini görmeyi isterdim.

Süleyman Peraçi, 16, Uşak

Bizim için en önemli şey çocukların eğitimidir. Öncelikle daha iyi bir eğitime ihtiyacımız var. Böylelikle sağlıklı yaşama, gelişim, katılım gibi haklarımızı savunabiliriz. Ama eğitim olmadan bunu yapamayız.

Sevcan Demirhan, 15, Batman

Çocukların o kadar çok hakkı varki: korunma, gelişim, eğitim, katılım, sağlıklı yaşama hakkı, özgürlük hakkı her türlü hakkımız var. Keşke hayatım boyunca ben bu çocuk haklarını koruyabilsem. Şu anda 16 yaşındayım iki yıl daha bu haklarım var ama ben bu hakları diğer çocuklara öğretmeye çalışacağım onları bilinçlendireceğim. Çocukların geleceğinin çok güzel olacağına inanıyorum.

Sokak çocukları var veya sokakta çalıştırılan çocuklar var bunlar mecbur oldukları için sokaktalar. Bunları değiştirmek için eğitmek, çalışmak, başarmak gerekir. Bu üç kavram bir araya geldimi çocukların ve ülkelerin geleceği için herşeyi değiştirebiliriz. Çocuklar hayatlarının başında çalıştırıldıkları için oyunlardan ve çocuklarından mahrum bırakılıyor. Soğuk havalarda sakız gibi şeyler satabilmek için dışardalar. Bunları değiştirmek için — çocuklar, aileler, toplum ve devlet — hep birlikte elimizden geleni

yapmalıyız ve bence en iyisi eğitim vermek eğitimle bunları çözebiliriz.

İzzet Bal, 11, Kütahya

Benim aklıma çocuk hakları deyince çocukların devlet ve çeşitli kurumlar tarafından korunup bakılması ve çocukların herşeyden önde tutulması geliyor. Bu forumda çocuk haklarımızın korunduğunu öğrendik. Gruplarımızda bu konu bize anlatıldı ve yine bu konuda oyunlar oynadık. Öğrendiğimiz çok şey var ve daha çok şey öğrenmeye devam edeceğiz.

Şevval İrem Lafçı, 9, Afyon

Bence çocuklar kendi haklarını kendileri korumalı. Toplumun, halkın bu konuda daha çok bilinçlendirilmesi ve ailelere kısa süreli bir eğitim verilmesi gerekir. Bazı kişiler çocukların fikirlerini önemsemiyorlar ama bence düşüncelerimizin daha ciddiye alınması gerekir.

Ben Ankara'ya gelirken yolda tatlı ve mendil satan, ayakkabı boyayan çocuklar gördüm. Halkta bunlardan mendil alarak yada ayakkabı boyatarak bunları teşvik ediyorlar. Bence bu çok yanlış. Onlara daha farklı yollarla yardım edilebilir.

Sibel Gedik, 14, Denizli

Çocukların bir sürü hakları var: korunma, gelişim, eğitim hakkı bunların içinde en

önemlisi bence özgürlük hakkı. Aileler çocukların hayatında her türlü kısıtlama yapmaktadırlar.

Büyükler çocukların söylediklerine önem vermiyorlar her zaman kendilerinin doğru düşündüklerine inanıyorlar. Kız çocuklarını okutmuyorlar bu bir gelenek haline gelmiş özellikle köylerde oluyor bu. Ben bu foruma ilk defa katılıyorum. Burada öğrendiğim haklarla ailede, toplumda, okulda kendimi korumayı öğrendim.

Fatih Altaş, 14, Sakarya

Bazı kişiler "çocuk" deyip geçiyorlar onları önemsemiyorlar ya da "çocuk hakları var" diyorlar ama uygulamıyorlar. Bence en önemli hak eğitim hakkı. Ben herkesin eğitim aldığını görmek istiyorum. Bir çok çocuk okula gidemiyor. Biliyorum hükümet ve UNICEF gibi bazı kuruluşlar bunu değiştirmeye çalışıyorlar. Bunu gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

Sabahattin Boylu, 18, Bingöl

Çocukların eğitim, sağlıklı yaşama, güvenlik, özgürlük hakları vardır. Eğitim hakkı doğuda kız çocuklara kullanılmamaktadır. Onlar çoğunlukla ondört yaşına gelince evlendirilmekte bunun değiştirilmesini istedim ve ailelerin tüm çocuklarını okutmalarının gerektiğini bilmelerini istedim. Bu konunun ailelere öğretilmesi lazım. Bizlere verilen eğitim gibi onlarada eğitim verilmeli.

İzzet Bal: "Öğrendiğimiz çok şey var ve daha çok şey öğrenmeye devam edeceğiz."

Şevval İrem: "Bence çocuklar kendi haklarını kendileri korumalı."

KORUNMA

Salim Buzluca: "Çocuk haklarının okullarda ders olarak öğretilmesini isterim."

Halil İbrahim Kuruluş, 14, Osmaniye

Çocukların korunması için uyulması gereken kurallara çocuk hakları diyoruz. Her insana çocuk hakları öğretilmeli ve insanlar bu konuda bilinçlendirilmelidir. Çocuklar her zaman korunmalıdır onlara şiddet uygulanmamalıdır. Sokaklarda yaşayan çocuklar için büyük bir yuva açmayı ve iyi yaşamaları, iyi beslenmeleri için çalışmak isterdim. Çocuklar önemsenmiyor, dikkate alınmıyor onların dikkate alınması için çaba gösterilmelidir. Bu foruma katılarak çocuk haklarını öğrendim gelecek sene eğitimci olarak katılarak ben de diğer çocuklara haklarımızı öğreteceğim.

Ben bunların sokakta yaşamalarını doğru bulmuyorum. Bunların kurtarılması, muhtaç oldukları bakımlı bir eve konulması gerekir.

Mehmet Ekin, 9, Sivas

Benim için çocuk hakları deyince çocuğun önemsenmesi, korunması aklıma geliyor. Savaşları kaldırıp barışı getirmek isterim.

Gülşen Karahan, 15, Artvin

Çocukları öncelikle şiddetten uzak tutmalıyız, onları korumalıyız. Çocuklar kendilerini ifade edemiyor çünkü dinlenmiyorlar. Sevgiyle yaklaşılsa böyle bir şey olmaz. Ben bana yapılan bir haksızlık karşısında veya şiddet karşısında nereye baş vuracağımı biliyorum. Çünkü onbeş yaşındayım ama beş yaşında bir çocuk bunu bilemez. Çocukların korunduğundan emin olmak için çocuk haklarının insanlara öğretilmesi gerekir.

Neşe Uslu, 15, Zonguldak

Ben daha önce çocuk hakları deyince çok küçük kapsamlı düşünüyordum okula gitme hakkı gibi ama bu foruma katıldıktan sonra çocukların çok şeye hakları olduğunu öğrendim sağlıklı yaşama, korunma, katılım, güvenlik, eğitim, eşitlik bunlara çocukların hakları olduğunu öğrendim. Ben buradan ne öğrendimse diğerler çocuklara öğretebileceğime onları değiştirebileceğime inanıyorum. Çünkü büyükler kendileri ön

Ebru Kırmızıtaş: "Bazen çocuklar şiddete maruz kalıyor, istismar ediliyor — ailelerin bu konularda bilgilendirilmesi gerekiyor."

Ebru Kırmızıtaş, 16, Erzincan

Çocukların onsekiz yaşına kadar olan hakları var. Bunlar korunma, gelişim, yaşama hakkı, katılım hakları. Bazen çocuklar şiddete maruz kalıyor, istismar ediliyor — ailelerin bu konularda bilgilendirilmesi gerekiyor. Benim bu foruma ilk gelişim bende bu hakları yeni öğreniyorum. Çocukların çocuk olduğunu burada daha iyi anlıyoruz ve haklarımıza sahip olmamız gerekmektedir.

Salim Buzluca, 15, Gaziantep

Çocukların özgürlük içinde ferah ve sağlıklı gelişmeleri gerekiyor. Çocuk haklarının okullarda ders olarak öğretilmesini isterim. Bilgi edinmemiz için en doğru yol bu olur. Hepimizin ortak bir sorunu var. Sokak çocuklarımız var dışarda yaşayan çocuklar.

planda olmak istiyor çoğunlukla bizi görmüyorlar. Bu kötü oluyor.

Ben bu forumda duyguların ifade edilmesini öğrendim, farklılıklara saygı duyulmasını öğrendim, ayrımcılık yapılmamasını, cinsiyet farklılığı olmamasını, şiddete karşı sorunumu nasıl çözebileceğimi, başkalarının yaşadığı sorunları nasıl çözmeleri gerektiğini ve nasıl iletişim kurmam gerektiğini öğrendim.

Yağmur Karadeniz, 16, Eskişehir

Çocukların da hakları var ama bu foruma katılınca kadar biz bunların bilincinde değildik. Sokaklarda kağıt mendil satan çocuklar var. Bazen onlarla konuşuyorum "neden bu işi yapıyorsun?" diye soruyorum ya annesi çalışmıyor ya babası ilgilenmiyor yani mecbur kalıyorlar. Bu çocuklara sahip çıkmalıyız. Onlara yardım etmeliyiz çünkü çok küçükler. Nereye baş vuracağını bilmiyorlar. Bunları öğretmeliyiz.

Yunus Eyüp Koca, 10, Erzurum

Ben bu foruma ilk defa katılıyorum bu sayede ilk defa çocuklarında hakları olduğunu öğrendim. Büyük insanların nasıl hakları varsa çocuklarında hakları vardır. Bunların en önemlileri korunma, eğitim ve sağlıklı gelişim haklarıdır. Çocukların iyi eğitim almaları için şartları değiştirmek isterdim ve sokaklarda bazı şeyler satarak çalışan veya dilenen çocuklara yardım etmek isterdim.

Fendiye Öztop, 11, Yozgat

Çocukların korunma hakkı çok önemli sonra güvenlik, eğitim, sağlık, eşitlik hakları gelir. Bunları ailelere ve topluma öğretmek gerekir çocukları korumak için.

Sonra çocukları çalıştırıyorlar ya ben bunu değiştirmek isterim.

Fatma Havsut, 17, Kırşehir

Çocuk haklarından anladığım, çocukların temel gereksinimleri mesela barınma, korunma, yaşama haklarının olduğudur. Ama sadece dar bir kesim biliyor bunun yaygınlaştırılması gerekiyor. Tüm çocukların daha sağlıklı büyüebilmelerini isterdim. Ama sadece fiziksel olarak büyümeleri değil, duygusal ve zihinsel olarak daha çok sorumluluk alabilecek düzeye gelebilmeleri için çalışmalar yapılmasını isterdim.

Günlük yaşamda aile içi şiddetle karşılaşıyoruz — mesela en azından çocuklara bağırlıyor. Ben böyle birşey yaşamıyorum ama bu da arkadaşlarımızda uyumsuzluklar ortaya çıkmasına neden oluyor.

Sena Ercan, 11, Muğla

Çocuk hakları şiddete maruz kalan ve çalıştırılan çocukların yardıma ihtiyacı olduğunda aklıma geliyor. Çocukların yılda bir gün dahi olsa çocukluklarını yaşamaları için herşeyi yapardım.

Fendiye Öztop: "Çocukların korunma hakkı çok önemli sonra güvenlik, eğitim, sağlık, eşitlik hakları gelir."

Yunus Eyüp Koca: "Çocukların iyi eğitim almaları için şartları değiştirmek isterdim ..."

KATILIM

*Mehmet Yeşilyurt:
"Çocukların korunma
hakkının yüzde yüz herkes
tarafından uygulanabilir hale
getirilmesini isterdim."*

Günalp Çakır, 14, Kırklareli

Bence çocukların karşılaştığı en büyük sorun gerçekte katılım haklarının olmayışı. Bizim, çocuk olarak, çocuk haklarından anladığımız eğitim hakları, korunum hakları, gelişim, eşitlik, güvenli yaşama haklarının olmasıdır — ama sadece teoride çünkü onlara söz hakkı tanınmamaktadır. "Anlamazsın, yeterince büyümedin anlamazsın" diyerek fikirleri sorulmamaktadır. Öyleyse bizim haklarımız nerede?

Sertif Yalaz, 17, Rize

Çocukların sağlıklı ve güvenli bir ortamda büyümeleri, korunmaları için gerekli haklara ihtiyacımız vardır. Bunlara çocuk hakları diyoruz. Büyükler, "sen çocuksun karışma!" gibi şeyler söyleyerek bizi susturmaya çalışıyorlar. Bu onlar için birşeyleri kolaylaştırıyor olabilir fakat bir çocuk olarak bize hiç bir yararı olmuyor. Bu tutumun değiştirilmesi gerekir.

Ramazan Etyemez, 17, Ankara

Öncelikle sağlıklı yaşama hakkım var, sonra gelişim hakkım, korunma hakkım, eğitim hakkım var ve bunların içinde benim için en önemlisi katılım hakkım var.

Çocukta olsam ama aynı zamanda ben bir bireyim. Benim hakkımda bir karar alınıyorsa çok genç olsam bile bunda benim de söz hak-

*Ramazan Etyemez:
"Çocukların fiziksel ve
psikolojik olarak iyi
ortamlarda yetişmesi
gerekir."*

kim olmalı, bir görüşüm olmalı. Eğer benimle ilgili bir kararda benim görüşüm alınmıyorsa benim için hiç bir önemi yoktur o kararın.

Çocukların iyi yaşam şartlarında yetişebilmesi için çalışmak isterdim. Örneğin çocukların fiziksel ve psikolojik olarak iyi ortamlarda yetişmesi gerekir. Çünkü çocuk nasıl yetişirse öyle bir birey olur ilerde. Çocukların yaşamlarını, savaştan, aile içi ve dışı şiddetten korumak isterdim.

Trafikte insanlar kurallara uymayı öğrenmeli. Sürücüler diğer insanlara; yayaalara veya diğer sürücülere karşı düşünceli davranmıyorlar. İnsan yaşamını tehdit eden bir unsur olarakta görebilirim bunu.

Mehmet Yeşilyurt, 15, Kırıkkale

Beş yıldır çocuk forumuna katılıyorum. Çocuk haklarına ilişkin bir çok çalışmanın içerisinde bulundum. Forumlarda bu konuda ilgili çok önemli kararlar aldık.

2002 yılında Amerika'da yapılan Birleşmiş Milletler Çocuk Özel Oturumuna katıldım. Oradada gördüm çocuk hakları konusunda son on yılda çok fazla şey yapılmış. Dünyada çocuk hakları bir yer ediniyor. Türkiye'de de çocuk haklarının belli bir yere gelmesi gerekiyor öyleyse bunun için daha fazla çalışmalıyız. Mesela ben çocukların madde bağımlılığı konusunda bir çalışma yaptım. Kırıkkale il komisyonunun yaptığı oyuncak kampanyasında da çalıştım.

Gözde Karaca: "Çocuklara önem verilmesini istiyorum."

her insana. Çocuklar küçük olduğu için eziliyor aslında küçük olduğu için yükseltmeli. Aileleriyle doğru bir iletişime geçemiyorlar, önemsenmiyorlar, dinlenmiyorlar.

Elif Girgin, 11, Aksaray

Çocuk hakları bana şunu hatırlatıyor mesela ailemle alacağımız bir kararda, kendimizi ilgilendiren bir konuda düşüncemizi söyleyebiliriz. Yani söz sahibi olabiliriz. Eğitim hakkımız var ama bazı çocuklar çalıştırılıyor.

Babamın bir öğrencisi var çok çalışkan ama artık okula gidemiyor. Çünkü çalışması gerekiyor bunun için okula gitme hakkı elinden alınıyor. Yazın ben annemle dondurma yerken orada dışarda çalışan çocuklar var. Beni en çok rahatsız eden şey çocukların çalıştırılmasıdır.

Eşref Er, 11, Yalova

Çocuklar kendi haklarını öğrenmeli: bunların başında eğitim hakkı, özgürlük, eşitlik gelir. Çocuklarda kendi haklarını bilmeli ve aramalıdır. Ben bir şiddetle karşılaştığımda nereye baş vuracağımı biliyorum. Hakkımı arayabilirim.

Örneğin SHÇEK'e başvurabilirim. Başka çocuklarda bunları bilmeli hakkını arayabilmelidir.

Çocukların korunma hakkının yüzde yüz herkes tarafından uygulanabilir hale getirilmesini isterdim. Savaşlar, ırk ayrımı bitmeli, çocukların eline silah verilip savaşa sokulması bitmeli artık.

Çocuklar günlük yaşamda dinlenmiyor. Aile içindeki kararlarda fikrimiz sorulmuyor. Bu arada biz çocuklar için katılım hakkının anlaşılması birçok şeyin ilerlemesini birlikte getirir: bu yapılabilsen arkasından hepsi eğitim, sağlık, korunum hakkı gelir. En büyük zorlukta çocukların dinlenmesi.

Gözde Karaca, 17, İzmir

Çocukların toplumda ezildiklerini görüyorum ve onların bir yüzeye çıkmasını istiyorum. Çocuklara önem verilmesini istiyorum. Bizler, "Sen küçüksün. Anlamazsın. Birşey yapamazsın. Geç odana!" gibi sözlerle yetişkinler tarafından dışlanıyoruz. Ben ilk defa çocuk haklarıyla ilgili bir afiş görmüştüm "Ben çocuğum Haklarımla varım" yazıyordu. Sonra okulda bir öğretmenimiz çocuk haklarıyla ilgili bizleri bilgilendirdi. Bu foruma katılmak güzeldi — bilgilerimi yenileme fırsatı oldu.

Aybüke Yanık, 14, Edirne

Çocukların korunması, daha iyi nasıl eğitilirler, nasıl sağlıklı gelişirler, onlara nasıl önem verilmeli çocuk hakları deyince bunlar geliyor aklıma. Eğitim bilinci tam olarak yok daha. Önce bu iyice yerleştirilmeli topluma,

Elif Girgin: "Beni en çok rahatsız eden şey çocukların çalıştırılmasıdır."

HAYDİ KIZLAR OKULA!

2005 YILINDA BEKLENEN SONUÇLAR

- Kız çocukların ilköğretime kayıt oranlarının erkek çocuklarla eşit düzeye gelmesi;
- Bebek Ölüm Oranının %43'ten (1998) %30'un altına çekilmesi;
- Anne Ölüm Oranının %50 azaltılması;
- Doğumu izleyen ilk altı ay içinde sadece anne sütüyle beslenme oranının artırılması;
- Bütün çocukların iyot yetersizliği bozukluklarından korunması;
- Üç milyon anne ve babanın çocuk yetiştirmede doğru uygulamaları öğrenmeleri ve bunları yaşama geçirmeleri;
- Ergenlerin HIV/AIDS'le birlikte CYBE geçen diğer hastalıklar ve bunlara karşı nasıl korunmak gerektiği konusunda bilgilendirilmeleri;
- Özel Koruma Gereksinimi Olan çocuk sayısının önemli ölçüde azaltılması;
- Türkiye'deki mevzuatın ÇHS/CEDAW ile tam uyumlu hale gelmesi;
- Bütün sektörlerin ve kaynakların çocuk haklarının daha etkili biçimde yaşama geçirilmesi adına seferber edilmesi;
- Ulusal bütçeden çocuklara ayrılan payın artırılması.

- Eğitim görmüş kadınlar ve kızlar daha fazla fırsattan ve yaşam seçeneğinden yararlanabilirler;
- Eğitim görmüş kadınların ve kızların siyasal, toplumsal ve ekonomik karar alma süreçlerine katılma şansları daha fazladır;
- Eğitim görmüş kızların kendi tercihleriyle daha geç evlenme ve çocuk yapma eğilimleri diğerlerine göre daha fazladır;
- Eğitim görmüş kızların daha iyi iş bulma ve böylece aile gelirlerine katkıda bulunma imkanları vardır;
- Eğitim görmüş kızlar evlendiklerinde daha az sayıda çocuk yaparlar ve çocuklarını daha sağlıklı büyütürler; nitekim kadınların eğitim düzeyi yükseldikçe çocuk ölüm oranları düşmektedir;
- Eğitim görmüş kızların sağlıklı ilgili konulardaki bilinç ve duyarlılık düzeyleri daha yüksektir; örneğin, kadınların eğitim düzeyleri yükseldikçe, HIV/AIDS enfeksiyon oranları önemli ölçüde azalmaktadır;
- Eğitim görmüş kadınların gebelik dönemleri de daha sağlıklı geçmekte, böylece anne ölüm oranları azalmaktadır;
- Kız çocuklara odaklanan programların erkekler için de eşit ölçüde yararlı olduğu görülmektedir.

BİZİMLE TEMASA GEÇİNİZ

UNICEF Türkiye Temsilciliği:

Telefon: +90 (0) 312 454 1000

Faks: +90 (0) 312 496 1461

E-posta: ankara@unicef.org

UNICEF Türkiye Milli Komitesi:
Ankara

Telefon: +90 (0) 312 290 3390

+90 (0) 312 290 3391

Faks: +90 (0) 312 290 3388

E-posta: unicef.natcom@unicefturk.org

UNICEF Türkiye Milli Komitesi:
İstanbul

Telefon: +90 (0) 212 252 5222

+90 (0) 212 249 6686

Faks: +90 (0) 212 252 9727